

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 26 kwietnia 2010 r.

w sprawie inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych „Dziedzictwo kulturalne a zmiany globalne: nowe wyzwanie dla Europy”

(2010/238/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 181,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dziedzictwo kulturalne – w rozumieniu konwencji Unesco w sprawie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz konwencji Unesco w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturalnego⁽¹⁾ – to bardzo kruchy dorobek, któremu zagraża wiele czynników związanych z upływem czasu, niekorzystnymi warunkami środowiskowymi i działalnością człowieka.
- (2) Dla większości obywateli Europy dobra kultury mają unikatową i bezcenną wartość materialną (zabytkowe budynki, zbiory, obiekty i przedmioty) oraz niematerialną (historia, pamięć zbiorowa i tożsamość).
- (3) Połączony wpływ zmiany klimatu, innych zmian zachodzących w środowisku, działalności człowieka i ryzyka związanego z bezpieczeństwem zagraża dziedzictwu kulturalnemu Europy. Zwłaszcza zmiana klimatu może prowadzić do nieodwracalnego uszkodzenia lub utraty dóbr kultury z powodu ich kruchości i wieku. Ponadto klęski żywiołowe i ryzyko związane z bezpieczeństwem zagrażają dobrom kultury jako symbolom i największym atrakcjom europejskich miast i regionów.
- (4) Aby te powiązane zagrożenia nie spowodowały nieodwracalnych szkód dla dziedzictwa kulturalnego Europy, należy podjąć skoordynowane działania.
- (5) Na posiedzeniu dnia 3 grudnia 2009 r. Rada ds. Konkurencyjności uznała „Dziedzictwo kulturowe, zmianę klimatu i bezpieczeństwo” (nazwę tę zmieniono później na „Dziedzictwo kulturalne a zmiany globalne: nowe wyzwanie dla Europy”) za dziedzinę, w której wspólne planowanie zapewniłoby znaczącą wartość dodaną prowadzonym obecnie przez państwa członkowskie rozdrobnionym działaniom badawczym w tym zakresie. Rada ta przyjęła zatem konkluzje uznające konieczność

podjęcia inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych w tej dziedzinie, w których zwróciła się do Komisji o wniesienie wkładu w jej przygotowanie. Rada podkreśliła również, że wspólne planowanie jest procesem kierowanym przez państwa członkowskie, a Komisja pełni w nim rolę wspomagającą.

- (6) Wspólne planowanie badań naukowych nad dziedzictwem kulturalnym i zmianami globalnymi zapewniłoby koordynację badań w tej dziedzinie, przez co wniosłoby znaczący wkład do stworzenia w pełni operacyjnej europejskiej przestrzeni badawczej w odniesieniu do ochrony dziedzictwa kulturalnego i umocniłoby wiodącą pozycję i konkurencyjność Europy w zakresie badań w tej dziedzinie.
- (7) Aby osiągnąć cele określone w niniejszym zaleceniu, państwa członkowskie powinny współpracować z Komisją przy analizie ewentualnych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w opracowaniu i realizacji programu badań strategicznych.
- (8) Aby Komisja mogła składać Radzie i Parlamentowi Europejskiemu odpowiednie sprawozdania, państwa członkowskie powinny systematycznie przedkładać Komisji sprawozdania z postępów dokonanych w ramach przedmiotowej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

- 1) Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólną koncepcję współpracy i koordynacji w zakresie badań na szczeblu unijnym, która pomoże chronić dziedzictwo kulturalne w jego wszystkich formach, zapewniając jego bezpieczeństwo i zrównoważone korzystanie z niego.
- 2) Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólny program badań strategicznych określający średnio- i długookresowe potrzeby i cele badawcze w dziedzinie ochrony i korzystania z dziedzictwa kulturalnego w kontekście zmian globalnych. Program badań strategicznych powinien obejmować plan realizacji ustanawiający priorytety i harmonogram oraz określający działania, instrumenty i zasoby niezbędne do jego realizacji.
- 3) Zachęca się państwa członkowskie, aby uwzględniły następujące działania jako część programu badań strategicznych i planu realizacji:

⁽¹⁾ Definicja „materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturalnego”: konwencja Unesco w sprawie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, Paryż, dnia 16 listopada 1972 r.; konwencja Unesco w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturalnego, Paryż, dnia 17 października 2003 r.

- a) określenie i wymiana informacji na temat krajowych programów i badań naukowych;
 - b) wzmocnienie wspólnego prognozowania i możliwości oceny technicznej, zwłaszcza w odniesieniu do wpływu zmian globalnych na dobra kultury oraz działań zapobiegawczych i ochronnych;
 - c) wymiana informacji, zasobów, najlepszych praktyk, metodyk i wytycznych;
 - d) określenie dziedzin lub badań naukowych, w których koordynacja, wspólne zaproszenia do składania wniosków lub łączenie zasobów byłyby korzystne;
 - e) określenie warunków wspólnego podejmowania badań w dziedzinach, o których mowa w lit. d);
 - f) uwzględnienie zmieniających się potrzeb zwiedzających i konsumentów przy wyznaczaniu celów programów badawczych dotyczących dziedzictwa kulturalnego;
 - g) wspólne korzystanie – w odpowiednich przypadkach – z istniejącej infrastruktury badawczej lub tworzenie nowej infrastruktury w takich dziedzinach jak skoordynowane banki danych lub opracowanie modeli wykorzystywanych do badania procesów niszczenia;
 - h) wspieranie lepszej współpracy między sektorem publicznym i prywatnym, a także swobodnej innowacji między różnymi działaniami badawczymi i sektorami gospodarki związanymi z dziedzictwem kulturalnym; może to obejmować turystykę, zrównoważoną konserwację, budowę lub przebudowę obiektów, budynków lub krajobrazów oraz powiązane usługi;
 - i) eksport i rozpowszechnianie wiedzy, innowacji i międzydyscyplinarnych strategii metodycznych;
 - j) tworzenie sieci kontaktów między ośrodkami prowadzącymi badania nad dziedzictwem kulturalnym.
- 4) Zachęca się państwa członkowskie, aby ustanowiły wspólną strukturę zarządzania w dziedzinie dziedzictwa kulturalnego i zmian globalnych, uprawnioną do określania wspólnych warunków, zasad oraz procedur współpracy i koordynacji oraz do monitorowania realizacji programu badań strategicznych.
 - 5) Zachęca się państwa członkowskie, aby wspólnie wdrażały program badań strategicznych, między innymi za pośrednictwem krajowych programów badawczych i innych krajowych działań badawczych.
 - 6) Zachęca się państwa członkowskie, aby współpracowały z Komisją przy analizie ewentualnych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w opracowaniu i realizacji programu badań strategicznych i do koordynacji wspólnych programów z inicjatywami unijnymi w tej dziedzinie.
 - 7) Zachęca się państwa członkowskie, aby systematycznie przedkładały Komisji sprawozdania z postępów dokonanych w ramach przedmiotowej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 kwietnia 2010 r.

W imieniu Komisji
Maire GEORGHEGAN-QUINN
Członek Komisji